

[Undervisningsministeren.]

Tiden er inde til et fremstød for den danske højskole, nationalt og nordisk, og indenfor Norden er det Danmark, der har de naturligste forudsætninger for at yde et væsentligt bidrag. Med bevarelsen af højskolens hidtidige frihed og med fastholdelse af dens centrale opgave: at bringe ungdom i forbindelse med de værdier, der betyder mest i menneskets og folkets liv, må det i den kommende tid alvorligt tilstræbes at drage nye grupper af dansk ungdom, industriens, handelens og håndværkets og i det hele taget byernes unge, ind i et positivt forhold til højskolen, og en forudsætning herfor er, at vore højskoler med hensyn til økonomi, lærerkår o. s. v. kan være på højde med tidens vilkår.

Tilskudsforhøjelsen efter lovforslaget omfatter samtlige statstilskud:

Grundtilskuddet foreslås forhøjet fra 1 000 kr. til 3 000 kr. Denne forhøjelse vil især have betydning for de vanskeligt stillede mindre højskoler.

Bygningstilskuddet lovfæstes nu til $3\frac{1}{2}$ pct. af skolernes værdi mod tidligere 2 pct., ved finanslov dog forhøjet til $3\frac{1}{2}$ pct., medens lejetilskuddet er forhøjet fra $\frac{2}{5}$ til halvdelen af lejeudgiften.

Endvidere foreslås tilskuddet til anskaffelse af undervisningsmateriel forhøjet fra 35 pct. til 50 pct.

Den mest betydningsfulde forhøjelse gælder dog løntilskuddet: fra 50 pct. af skolens udgifter til lærerløn til 70 pct. Under den nugældende ordning har det været vanskeligt for skolerne ved siden af den med prisstigningen i det hele stedfundne fordyrelse af driften at bære de 50 pct. af de stadig forhøjede lønninger, som skolen skal bære, især lønningerne til de ældre lærere. Det må derfor anses for at være af afgørende betydning for højskolernes fremtidige virksomhed og for at sikre lærerkræfterne tilfredsstillende ansættelsesforhold, at staten overtager en større del af lønbyrden.

Ministeriet har fundet det rigtigt samtidig at gennemføre en forenkling af tilskudsberegningerne ved at lade de hidtidige anciennitetsberegninger udgå. Efter lovforslaget afskaffes således det særlige alderstillæg til lærerlønnen, der hidtil er blevet udredt direkte af staten, og den tilskudsberettigede

mindsteløn vil fremtidig være et fast beløb, svarende til begyndelsesløn med sædvanlige tillæg for enelærere på landet, medens mindstelønnen hidtil har været bevægelig, nemlig andenlærerløn med stigende alderstillæg.

Man vil således for at forenkle administrationen fra statens side indskrænke sig til at sikre de enkelte skoler en tilskudssum, hvoraf passende lønninger kan udredes til samtlige lærere. Det må kunne overlades til skolerne og lærerne selv på grundlag af minimumslønnen at træffe aftale angående de enkelte læreres løn efter alder og kvalifikationer — eventuelt efter nærmere retningslinier, aftalt mellem repræsentanter for skolerne og lærerne; ministeriet forudsætter, at der herved drages omsorg for, at der ikke sker nogen nedgang i lønningsindtægten for ældre lærere ved bortfaldet af det fra staten direkte ydede alderstillæg, og det er i det hele taget en almindelig forudsætning, at der ved de foreslåede ændringer af bestemmelserne om løntilskudsberegningen, der alene tilsigter en administrativ forenkling, ikke i noget tilfælde sker nogen forringelse af de enkelte læreres aflønning i forhold til nu.

Det pligtige mindstetimetotal for lærerne foreslås forhøjet fra 540 til 600, der stemmer bedre med det rent faktiske timetal for de allerfleste fastansatte høj- og landbrugsskolelærere, således at der må kunne regnes med, at der heller ikke herved sker nogen forringelse af lærernes arbejdsforhold.

Hvor skolen er en selvejende institution med en fastlønnet forstander, foreslås det at yde samme tilskud til forstanderens som til lærernes løn. Det foreslås dog gjort til betingelse, at skolen fuldtud drives for egen regning, således at forstanderen ikke har indtægter ved siden af lønnen gennem forpagtning af skolens landbrug eller af kostforplejningen. Hvor denne betingelse ikke er opfyldt, foreslås tilskuddet til forstanderen ydet i forhold til en efter forstanderens timetal beregnet løn som enelærer på 1. løntrin; forstanderens pligtige timetal er uforandret 540 timer årligt.

Foruden ved tilskudsforhøjelsen søger lovforslaget som anført også at støtte skolerne ved en lempelse af kravene til kursuslængde, således at skolerne får mulighed for en friere tilpasning af de forskellige kursus'